

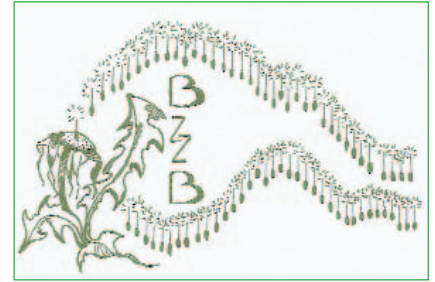
Nieuwsbrief

Behoud de Zak van Zuid-Beveland

Stichting
Behoud de Zak van Zuid-Beveland
Secretariaat: v.d.Poest Clementstr 7,
4443 AL Nisse
Tel. 0113 - 649536
Triodos Bank : NL94TRIO0198420285
e-mail: bzzb@hetnet.nl
www.bzzb.nl

DECEMBER 2015

Afscheid Rinus Antonisse

Na 48 BZZB-bestuursvergaderingen stopt Rinus Antonisse als voorzitter van de BZZB. Al weer 6 jaar trekt hij de kar, terwijl hij aanvankelijk echt niet van plan was voorzitter te worden. Al die jaren hebben we heel veel aan Rinus gehad: zijn liefde voor de natuur, zijn zwak voor de Zak van Zuid-Beveland, zijn enorme (dossier)kennis, zijn analyse en inbreng en natuurlijk het gemak en vooral de kracht van zijn pen! De BZZB gaat hem heel erg missen. We gunnen Rinus van harte de vrijheid en de rust waar hij nu echt zin in heeft, pensioenge-rechtigd is hij al lang en breed.

Zo tussen de bedrijven door nemen we afscheid van hem, want Rinus houdt niet van poespas en we hebben het druk.

In deze nieuwsbrief is Rinus' bijdrage weer groot. Ook de zitting bij de rechtbank over de anti-hagelkanonnen op 15 december staat als afsluiter in zijn agenda; hij en wij hopen op een gunstige uitspraak voor bewoners en bezoekers van de Zak – geen ruimte voor pseudo wetenschap, die mensen opscheept met oorlogslawaai alsof het niet uitmaakt.

Terwijl ik dit schrijf bereidt Rinus zich voor op een BZZB 'pitch' bij de provincie over landschappelijke inpassing. Dat is een middel

om 'lelijke en storende' bouwsels te verbergen of, bij beter gebruik om het landschap te verfriaaien meestal toegepast bij nieuwe of soms bij bestaande bouw. Vaak komt het door een opgelegde verevenings- of een groen voor rood-regeling tot stand.

De BZZB wil graag dat het landschap mooi blijft, daarom vragen wij regelmatig om een goede landschappelijke inpassing, maar we zien het ook als noodzakelijk 'kwaad'. Traditioneel was het groen in het landschap natuurlijk of functioneel, maar nu wordt er vaak met kunst en vliegwerk voor gezorgd en wordt het niet echt ruimhartig toegepast.

van het bestuur

Door het vertrek van Rinus gaan we natuurlijk op zoek naar een nieuw bestuurslid. Die voorzitter komt er wel weer.

Nu deze nieuwsbrief weer bij u in de bus ligt, is het tijd voor kerst en oud- en nieuw.

We danken alle donateurs voor hun steun dit jaar en verzoeken u vriendelijk dit voort te zetten in 2016. U doet het door uw bijdrage van tenminste € 8,- via de acceptgiro of anderszins over te maken. Dan blijven wij de 'Zak beschermen' en stellen we u volgend jaar weer regelmatig op de hoogte van onze daden.

OVERPEINZINGEN BIJ EEN AFSCHEID

Aan de ik-journalistiek heb ik een hekel. Jezelf als hoofdpersoon in een verhaal nadrukkelijk presenteren hoort niet. Een journalist is in de eerste plaats een waarnemer en geen deelnemer. Ik wil daar dit keer een uitzonde-

ring op maken. Reden: per 1 januari 2016 leg ik na zes jaar het voorzitterschap van de BZZB neer. Ik geef de lezer graag enkele overpeinzingen mee, deels al uitgesproken op de donateurbijeenkomst 2015.

Het aantal donateurs slinkt. En dat terwijl de waarden van de Zak toch op allerlei manieren aangetast worden. Kennelijk kan dat de meeste mensen weinig schelen, zolang hun eigen achtertuin maar niet wordt geraakt. Ja, als het te laat is komt er gemopper. Het is een heel zorgelijke ontwikkeling. Je ziet het ook in de afkeer die mensen hebben van het politiek bestuur. De gemeenteraad vertegenwoordigt een steeds kleiner deel van de bevolking.

Een luis in de pels is hartstikke nodig. Anders krijgt het lokaal bestuur helemaal alle ruimte. En wat er aan de Stenevate in Heinkenszand wordt bedacht en besloten is zeker niet altijd goed voor de inwoners, laat staan voor de leefomgeving. Ik heb de stellige indruk dat bij het gemeentebestuur ondernemers steevast een grote streep voor hebben op de gewone burger. En voor de boeren nog een extra streep. Hun wil lijkt wet te zijn. Een eenzijdige belangenafweging. Een verschijnsel dat in meer door rechts gedomineerde

lokale besturen te bespeuren valt.

Ik ben niet somber en ik overdrijf niet. Ik noem enkele onderwerpen. De anti-hagelkanonnen die nu al sinds 2006 zonder te voldoen aan de regels het volle steun van het gemeentebestuur volop knallen. De weigering om voor toepassing van hagelnetten een goede landschappelijke inpassing voor te schrijven. De nieuwe omgevingsvergunning voor TOP uien in 's Gravenpolder die te weinig doet aan stank, geluid, stof- en watervervuiling. Goedkeuring voor een grote loods bij Crop Alliance vlakbij Scheldeoord.

Het houdt niet op. De plannen voor een nieuw bestemmingplan buitengebied, in de vorm van een omgevingsplan waar alle teugels worden losgelaten. De uitbreiding van veehouderijbedrijven en bebouwing bij boerderijen. Het verdwijnen van de schaapskudde met herder op de bloemdijken. Plannen om het toerisme in de Zak ruim baan te geven, te beginnen met de oprichting van bijzondere overnachtingsplaatsen. Het steeds verder volbouwen van de kust.

De nieuwe beheerregeling voor de Westerschelde, die niets verbetert aan de ongunstige staat waarin de rivier verkeert. Ik stop ermee, want anders wordt het u nog droef te moede.

Nog eentje dan: de gevolgen van de verbreding Sloeweg worden nu goed zichtbaar. Wat een enorm ruimtebeslag, wat een toename van asfalt. En de boeren zijn er als de kippen bij op overschietende grond voor agrarisch gebruik te claimen. Mag het misschien ook natuur en landschap zijn? Dat is aller belang en niet dat van één groep. En ik waarschuw alvast: de inbreuk van de nieuwe 380 kV hoogspanningsleiding op ons landschap zal net zo enorm zijn, zo niet erger.

Al deze ontwikkelingen verdienen aandacht van mensen die de Zak van Zuid-Beveland en omgeving een warm hart toedragen. Zoals de trouwe donateurs en mijn medebestuurders, die met opgestroopte mouwen doorgaan met hun inzet voor de leefbaarheid in de Zak.

Rinus Antonisse

DONATEURS SAMEN OP PAD

Gezellig, interessant, intiem en smakelijk. Dat was, in alfabetische volgorde, de donateursdag 2015. Met andere woorden: de thuisblijvers kregen ongelijk.

Onze voorzitter Rinus Antonisse had maar korte tijd nodig om aan te geven dat de betrokkenheid van de BZZB uiterst zinvol is en blijft. De lijst met redenen is niettemin lang en indrukwekkend: een veel te soepele vergunning voor een uienbedrijf aan de rand van 's-Gravenpolder; de gemeente Borsele die staat te popelen om in een Omgevingsplan de regie op het vlak van ruimte en milieu zoveel mogelijk los te laten; nog altijd de hagelkanonnen; nieuwe elektriciteitsmasten; meer koeien en ambitieuze plannen voor toeristische ontwikkelingen: allemaal zaken om met de neus bovenop te blijven zitten.

De ontvangst door de vrijwilligers van molen de Vijf Gebroeders in hun bescheiden, maar gezellige bezoekerscentrum was fantastisch. Vrijwillig molenaar Bas Quist had heerlijke bolussen gebakken en voor koffie, thee en limonade was gezorgd. Ook het bezoek aan de molen was zeer de moeite waard. Speciaal voor ons begrip van het ambachtelijk malen, ging er meer dan honderd kilo op de stenen. De molen, die tien jaar geleden nog stond te composteren, staat er dankzij de inzet van vrijwilligers bij als

een zonnetje. Regelmatig malen zorgt ervoor dat het monument soepel blijft en dat iedereen puik meel van alle soorten kan inslaan.

Niet één maar twee belangwekkende bezoeken legden we af tijdens de donateursdag. Een aangenaam eindje wandelen scheidde de bezoekers van klompenmakerij Traas aan de Westdijk. Jaap Kramer gaf daar aanschouwelijk onderricht in het aloude vak van klompen kappen. Dat gebeurt niet meer met de hand maar wel met bijna antieke machines, die hooguit met een elektromotor zijn uitgebreid. Aan het eind van Kramers interessante verhaal was het schokkend om te vernemen dat hij met zijn kwaliteitsproduct ver in binnen- en buitenland de boer op moet. Je zou aannemen dat een uniek bedrijf als Traas in de regio gekoesterd wordt, maar nee. Zelfs boerenorganisaties die klompen verkopen, halen ze liever ergens anders.

De dag werd afgesloten met hapjes, drankjes en een lekker kopje pastinaaksoep, waarvan Maatje van der Stel plechtig beloofd heeft het recept rond te mailen.

VOORSTELRONDJE

*Graag wil ik van de gelegenheid gebruikmaken om mij voor te stellen als nieuwkomer in het bestuur van de BZZB. Mijn naam is **Lou Schipper** en samen met mijn vrouw en onze kinderen wonen wij al vele jaren in de Zak van Zuid-Beveland, net buiten de bebouwde kom van Kwadendamme.*

In augustus ben ik tot het bestuur toegetreden als penningmeester en heb het stokje van Caroline de Lig overgenomen.

In 2009 werd ik benaderd voor het opstellen van de jaarrekening, aangezien ik destijds werkzaam was als administrateur. Dus naast nieuwkomer in het bestuur ben ik ook een beetje oudgediende en op de hoogte van de financiën van de BZZB. De overgang naar de bestuurstaak van penningmeester was voor mij een logische stap, toen Caroline aangaf te willen stoppen.

Wat mij tijdens de afgelopen bestuursvergaderingen opviel is de veelzijdigheid, bevologenheid van de bestuursleden en de veelheid aan onderwerpen die de revue passeren.

De betrokkenheid van de bestuursleden bij het wel en wee in de Zak van Zuid-Beveland is groot. Willen we het als bestuur goed doen, dan moeten we doorgaan op de in het verleden ingeslagen weg en alert en veelzijdig blijven. Naast ogen en oren (donateurs die ons tippen over zaken die volgens hen juist wel of niet kunnen) heeft de BZZB ook behoefte aan speurneuzen, vrijwilligers en donateurs die de Zak van Zuid-Beveland net als ik een warm hart toedragen. Hierbij roep ik andere donateurs op om zich ook nuttig te maken binnen de BZZB als vrijwilliger.

LEVE DE BIODIVERSITEIT

De gemeente Borsele wil de biodiversiteit, ofwel de verscheidenheid aan planten en dieren, bevorderen. Er is een uitvoeringsprogramma opgesteld. De ideeën daarin verdienen steun, vindt de BZZB.

Waarom staat de BZZB achter behoud en versterking van de biodiversiteit in het algemeen en meer bepaald in de gemeente Borsele?

Over het verdwijnen van de dodo, eind 16e eeuw, wordt vaak lacherig en luchthartig gedaan. Een voorbode van wat de mens in toenemende mate bewust en onbewust op aarde aanricht: afname van de verscheidenheid aan planten en dieren, ofwel aantasting van de biodiversiteit. Er is geen enkele reden daarover luchthartig te doen. Biodiversiteit is om verschillende redenen een maatschappelijk belang.

Wat moet precies onder het maatschappelijk belang worden verstaan?

Tal van belangrijke, onmisbare geneesmiddelen en chemicaliën zijn voortgekomen uit natuurlijke onderdelen van planten en dieren. Voor veredeling van voedselgewassen is het genetisch materiaal van

wilde verwanten van die gewassen nodig. Leven op onze planeet is onmogelijk zonder het totaal aan soorten planten en dieren in hun natuurlijke leefomgeving - ofwel het ecosysteem. Dat heeft belangrijke functies als waterzuivering, klimaatregulatie, kunstbescherming en in stand houden bodemvruchtbaarheid. Variatie in planten en dieren draagt bij aan een gezonde leefomgeving. De soorten - van rosse grutto tot meulenaar, van bijenorchis tot zeug - zorgen met elkaar voor onze natuur. Natuur heeft een positieve uitwerking op ons welzijn en welbevinden.

Wat heeft de invloed van de mens teweeg gebracht?

De landbouw vormt door de eeuwen heen de grootste boosdoener. De oorspronkelijke vegetatie is vervangen door akkers, ten nadele van planten en dieren. Dat is grotendeels onvermijdelijk, om in de voedselbehoefte te kunnen voorzien. Echter, vooral na de Tweede Wereldoorlog is het oude, klein-

schalige cultuurlandschap vrijwel verdwenen. In de Zak van Zuid-Beveland (en trouwens ook elders) vooral door zonder enig respect voor natuur en landschap her- en ruilverkavelingen uit te voeren. De agrarische industrie brengt niet alleen grootschalige en monotone akkers met zich mee, maar is ook de grootste vervuiler in het buitengebied (water, bodem, lucht) door gebruik van kunstmest en bestrijdingsmiddelen.

Borsele pretendeert een van de grootste fruitteeltgemeenten van Nederland te zijn. De huidige bedrijfsvoering is funest voor de biodiversiteit. De grote betekenis van bijen als bestuivers staat onder druk door het te grote gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen. Er is sprake van een grote sterfte onder honingbijen: wel 30 tot 40 procent. De twee belangrijkste oorzaken zijn de komst van de varaomijt en het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in de land- en tuinbouw.

GEEN HOGE KOELLOODS BOUWEN

maar ...

De BZZB en de Zeeuwse Milieufederatie (ZMf) verzetten zich tegen de bouw van een grote en hoge loods door Crop Alliance nabij Scheldeoord en Baarland.

Als het plan doorgaat wordt het nog moeilijker om dit bedrijf, dat op een volstrekt verkeerde plaats staat, te verplaatsen. BZZB en ZMf hebben daarom een zienswijze ingediend bij het college van Burgemeester en Wethouders tegen het ontwerp bestemmingsplan Bedrijventerrein Oude Dierikpolderweg, Baarland en tegelijk tegen de ontwerp omgevingsvergunning voor de bouw van de grote loods.

De opstelling van het college staat haaks op het convenant dat in 2005 getekend werd over verplaatsing van Crop A. Dat gebeurde door A. Murre namens het bedrijf, wethouder M. Vermue-Vermue namens Borsele, gedeputeerde H. van Waveren namens de provincie Zeeland en exploitant C. Northolt namens camping Scheldeoord. Het convenant omvat een inspanningsverplichting voor verplaatsing van Crop A en biedt daarmee kansen voor versterking van natuur en recreatie.

De investering in een grote koelloods sluit niet aan bij deze inspanningsverplichting. Er zijn hoge verwachtingen gewekt over de verwezenlijking van het convenant, waar-

door de leefbaarheid in en om Scheldeoord en Baarland een enorme verbetering zal ondergaan. Door het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning uit te brengen, wordt de inspanningsverplichting door het college zonder enige toelichting terzijde geschoven. Juist dit is hét moment om de inspanningsverplichting te verzilveren. Maar nee, een schriftelijk vastgelegde belofte wordt gewoon genegeerd.

De Zak van Zuid-Beveland is onderdeel van het Nationaal Landschap. Uitgangspunt is behoud en versterking van landschappelijke kwaliteiten in het Borselse buitengebied. Onderdelen zijn behoud en accentuering van de ontstaansge-

Heeft de BZZB zelf ook nog ideeën?

Er liggen enkele oude ideeën op de plank. Die passen heel goed in het uitvoeringsprogramma van de gemeente. In de eerste plaats meten is weten. De Zeeuwse Milieufederatie heeft in 2013 het project voor een omgevingswaardenkaart ofwel natuuratlas gelanceerd. Zeeland Refinery was in beginsel bereid financiële steun te verlenen. Het gaat om een kaart of atlas waarop natuur, landschap en cultuurhistorie in al hun verschijningsvormen en waarden beschreven worden. De inwoners kunnen zo geïnformeerd zijn over de waarden, met als belangrijke de biodiversiteit, in hun omgeving. Dat motiveert en informeert. Ook voor toeristen nuttig.

Na de inhoudelijke wijziging leent het Borsels Bulletin (of Bevelandse Bode) zich ons inziens prima voor een rubriekje waarin het belang en de (gemeentelijke) plannen voor biodiversiteit voor ieder worden toegelicht. Enthousiaste informatie-uitwisseling en ideeën, van tegels lichten tot schooltuin, kan de burgerparticipatie bevorderen en de noodzaak ervan benadrukken. De gemeente neemt het voortouw hierin en ondersteunt zo initiatieven van organisaties/ burgers. Artikelen kunnen in eigen huis

samen met betrokkenen worden opgesteld. Goede communicatie blijkt steeds een groot goed, voorlichting en samenwerking ziet de BZZB als taak van de gemeente.

Schoolgaande kinderen vormen een bijzondere aandachtsgroep. Zij kunnen via een lespakket (inclusief themadagen en excursies) betrokken worden bij de biodiversiteit in hun omgeving en het belang ervan. Per dorp (of groep dorpen) kan een route uitgezet worden met accent op 1) waardevolle bomen in de eigen omgeving en 2) wat is er aan biodiversiteit in en om het eigen dorp. Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Dat heeft biodiversiteit zeker nodig.

Biodiversiteit bevorderen kan traditioneel, met hagen, windsingels, bermen en akkerranden, met goed dijk- en boombeheer en meer. Maar wij pleiten evenzeer voor goede maatregelen bij de vele infrastructurele ingrepen. Zorg dat de natuur zijn gang kan gaan en zijn eigen weg kan vinden; dat komt de natuurwaarden ten goede. Als voorbeeld noemen we de Beijersbergse moerasjes bij kruispunt de Poel Goes.

De BZZB ziet met belangstelling uit naar de uiteindelijke landschappelijke inpassing van rotondes en de

keuzes bij wegen (Sloeweg/kruispunten Heinkenszand). De ruimte die beschikbaar is gekomen door verbreding Sloeweg moet natuurlijk landschappelijk worden ingericht. Voor asphalt geven we voorrang aan de natuurlijke bermen bij wegen, fietspaden en binnendijken. Dat bevordert onthaasting en genot voor bewoners en gasten en bevordert biodiversiteit.

Vast valt bij de begroeiing van zeedijken wat meer specifiek op natuurlijke wijze te bereiken. Verder blijven wij pleiten voor het handhaven (ondertussen bijna beschermen) van overhoeken met natuurlijke begroeiing, omdat dit verrassende elementen zijn in het landschap en de biodiversiteit in brede zin zeker ten goede komt.

Informatie-uitwisseling, het inbrengen van deskundigheid op het terrein biodiversiteit, met als doel het gezamenlijk aftasten en ter discussie brengen van mogelijkheden en doelen in alle overleggen van behorende organisaties en overheidsinstellingen zien we als een gemeentelijk belang voor ons gebied.

CROP ALLIANCE VERPLAATSEN

schiedenis (cultureel erfgoed) door herstel van voormalige kreken en aanleg van natuurvriendelijke oevers. Bouw van een 10 meter hoge koelloods is strijdig met het beleid, het lokale landschapspatroon en de karakteristiek van het gebied. Bovendien is het nadelig voor de recreatie in de omgeving.

Inpassing

De koelloods krijgt een gevelhoogte van liefst 10 meter en op het dak wordt apparatuur geplaatst. De totale bebouwing van het bedrijfsterrain neemt enorm toe (van 6.500 naar 12.600 vierkante meter). Weliswaar wordt beplanting voorgesteld, maar dat zet als afscherming weinig zoden aan de dijk. De landschappelijk inpassing

is zodanig dat de loods te allen tijde van iedere zijde en vooral vanaf de hoger gelegen zeewering langs de Westerschelde, het beeld bepaalt. Dat is onwenselijk.

De koelloods is een ammoniak koelinstallatie. De gemeente verzuimt aan te geven op welke gronden de plaatsing van een dergelijke installatie in de buurt van de nabij gelegen camping aanvaardbaar is. De ammoniak zal regelmatig over de (smalle) polderwegen door de Zak vervoerd moeten worden. BZZB en ZMf vragen zich af of dat wel veilig zal gebeuren. Het college wil de Hinderwetvergunning uit 1994 van kracht laten blijven voor de hele fabriek. Net alsof er in ruim 20 jaar niks is veranderd. Gepleit

wordt voor een nieuwe alles omvattende vergunning.

De producten moeten aan- en afgevoerd worden. Uit oogpunt van verkeersveiligheid ligt Crop A zeer ongelukkig. Grote vrachtwagens die af en aan rijden zijn een grote bedreiging voor fietsers. Het is een extra argument voor verplaatsing van het bedrijf. Als de zienswijze terzijde wordt geschoven, staat bezwaar open. Dat zal zeker overwogen worden.

ELK DORP EEN HOOGSTAMBOOMGAARD

Het klinkt veelbelovend. Ieder dorp zijn eigen hoogstamboomgaard. Het gaat om een nieuw project van de Stichting Landschapsbeheer Zeeland (SLZ) om samen met de bewoners in of vlakbij het dorp een karakteristieke hoogstamboomgaard in te richten. Nadrukkelijk sámen met de inwoners. SLZ biedt een helpende hand en advies, maar het is de bedoeling dat de bewoners zelf zorgen voor aanleg, onderhoud en openstellen van de boomgaard.

Als bestuur van de BZZB juichen we het project om meerdere redenen van harte toe. Ten eerste vanwege het actief betrekken van bewoners bij een groen project in hun leefomgeving. Ten tweede omdat hoogstamfruitbomen – ooit hadden we niks anders - het verdienen gekoesterd te worden en hoe meer er geplant worden, hoe beter. Ten derde bevordert zo'n boomgaard de biodiversiteit, verrijkt hij de natuur en is het aangenaam voor het landschap. Prima idee dus.

Rudi Geus van SLZ, die het project trekt, is erg enthousiast over de mogelijkheden die zich openen. Maar, beklemtoont hij, het creëren van een hoogstamboomgaard staat of valt met de deelname van bewoners. Zij moeten in eendrachtige samenwerking de verantwoordelijkheid op zich nemen. Dat klinkt officiëler dan het in de praktijk zal zijn, maar het moet allemaal wel goed afgesproken worden. Anders is de boomgaard gedoemd te verkommeren.

Wanneer het een beetje creatief wordt aangepakt kan de boomgaard uitgroeien tot een groene ontmoetings- en belevingsplek in een dorp. Waar het goed toeven en onthaasten is, waar je andere dorpsbewoners kunt ontmoeten, waar activiteiten kunnen worden georganiseerd. SLZ zoekt samenwerking met de dorpsra-

den en andere bewonersgroepen. Maar ook scholen, overheden, recreatieondernemers, bedrijven en particulieren kunnen meedoen. Eigenlijk iedereen die zijn dorp een warm en groen hart toedraagt.

Regie

De bewoners die mee willen doen kunnen grotendeels zelf de regie op zich nemen, zegt Geus. Het aanplanten (of opknappen van een bestaande bongerd) vindt plaats door de bewonersgroep, onder deskundige begeleiding van SLZ.

Bewoners kunnen afspraken maken met de eigenaar van de grond (overheid, particulier) over beheer en onderhoud. SLZ wil ook een steentje bijdragen aan het organiseren van activiteiten. Geus noemt onder meer excursies, kennisdagen, evenementen en picknicks. 'We mikken vooral op openbare dorpsboomgaarden, maar ook particuliere boomgaarden kunnen meedoen, mits ze minimaal een keer per jaar worden opengesteld.'

Hoogstamboomgaarden kunnen uitgroeien tot een paradijsje voor velen, stelt SLZ wervend. Het gaat om voedsel: eten voor vele soorten, van mens tot dier; stilte: rust en ruimte, zingende vogels, zoemende bijen; schuilen: verstopplek voor dieren, planten en mensen voor elkaar of voor de regen; toekomst: door

oude rassen fruitbomen van typisch Zeeuwse rassen voor het nageslacht bewaren; welzijn: bloesems zijn een lust voor het oog en fruit heeft de smaak van vroeger; gezondheid: lopend genieten, onbespoten fruit eten en samen buiten bezig zijn. En dan zijn de boomgaarden ook nog eens een vorm van CO2 compensatie.

SLZ heeft ook de dorpsraden in Borsele geïnformeerd over het project. Geus geeft aan dat de belangstelling tot nu toe niet over houdt. Er zijn wellicht mogelijkheden op enkele dijken bij Nieuwdorp. In 's Gravenpolder wordt mogelijk op de Haagdijk een deel van de populieren vervangen door fruitbomen. Het spoorpark bij Hoedekenskerke biedt mogelijkheden (met name de plek waar een bijzondere overnachtingsplek zal komen). In de Smitsweg te Driewegen zijn ook plantkansen.

Inderdaad, het houdt nog niet over. De BZZB zou best zelf een boomgaard willen adopteren, maar wij hebben er onvoldoende menskracht voor en meer dan de handen vol aan lopende zaken. Het moet toch echt van de bewoners in een dorp komen. We hopen van harte dat dit het geval zal zijn. Meer informatie is te krijgen via info@slz.landschapsbeheer.nl of via 0113-23 09 36.

380 KV NOG TER DISCUSSIE?

De Zmf wil dat het Ministerie van Economische Zaken de vraag over nut en noodzaak beantwoordt voordat de procedure voor de aanleg van de nieuwe 380 kV wordt voortgezet. De Zmf en andere Zeeuwse partijen willen een goed inzicht hierin.

Is de nieuwe 380 kV-leiding wel nodig? Er gaat immers veel opwekcapaciteit verdwijnen: de kolencentrale gaat dicht, de kerncentrale ook over 15 jaar en de Elsta-centrale bij DOW in Terneuzen gaat waarschijnlijk van het hoogspanningsnet. De verwachting is niet dat er nog voorzien wordt in grootschalige opwekking in het Sloe en zo gaat er dus 1500 Megawatt productievermogen weg. Minister Kamp vindt toch de nieuwe masten nodig, maar de huidige masten kunnen nog opgeschaald.

De Zmf wil dat het dossier over 'Wind op Zee' in samenhang met de plannen in Borsele en Rilland bekeken worden. Niet drie aparte dossiers. Het is technisch mogelijk een leiding voor 'Wind op Zee' (220 kV) door de Westerschelde onder de grond of door het water te laten lopen. Na het stopcontact Borsele haakt die dan direct in Rilland aan. Op deze wijze kan het landschap gespaard en de kosten zijn naar verwachting geringer. De BZZB ziet deze discussie graag gevoerd en steunt het omdat de uitvoering van het werk en de uiteindelijke verdubbeling het landschap van de Zak zeker geen goed doen.

„Het besluit van de minister om de energie van de 'Wind op Zee'

door het Westerscheldewater te transporteren heeft geen invloed op de nieuwe 380kV-leiding die op Zuid-Beveland zal worden aangelegd”, zegt echter wethouder Ard Schenk.

Hij is blij dat het verdwijnen van de kleinere leiding door de Zak op de agenda blijft staan. „Ook de sluiting van de kolencentrale in Borsele, zal aan de plannen niets veranderen. 'Wind op Zee' gaat 1400 Megawatt stroom produceren. Dat is haast drie keer zoveel als de kerncentrale. Die stroom moet ook door de nieuwe leiding.”

De stroom die in een groot windpark voor de kust van Walcheren en Vlaanderen zal worden opgewekt, moet via Borsele worden doorgegeven. Schenk: „Wij zijn nu eenmaal een van de drie Nederlandse 'stopcontacten', naast de Maasvlakte en de Eemshaven. De windenergie voor de Zeeuwse kust zal dus hier moeten worden ingeplugd. Dat dat niet met een leiding dwars door Walcheren gebeurt, is natuurlijk toe te juichen. De stroom zal nu via een leiding door het water gaan, een heel klein stukje over land en dan naar het stopcontact in Borsele. Daar moet het door de nieuwe leiding, die zwaarder en hoger is met rankere masten, zoveel mogelijk langs bestaande infrastructuur, verder worden gebracht.”

Schenk wijst erop dat de nieuwe leiding hard nodig is voor de grotere hoeveelheden stroom die moeten worden vervoerd. „De bestaande leiding, die door de Zak loopt, is nu al veel te klein. Er kan nauwelijks onderhoud worden gedaan, omdat je daarvoor een deel moet kunnen uitschakelen. Dat brengt de continuïteit in gevaar, zeker als er een calamiteit plaatsvindt onderweg.”

Het inpassingplan voor de nieuwe leiding zal 15 januari ter visie worden gelegd. „Dat is de laatste stap in de procedure. Hoewel Economische Zaken de kar trekt, willen we er toch een raadsvergadering aan wijden in januari, zodat de gemeenteraad en de burgers goed geïnformeerd zijn over wat komen gaat.” Absoluut voordeel is volgens Schenk dat op termijn de hoogspanningsmasten uit het mooiste deel van de gemeente zullen verdwijnen. De leiding loopt nu door de mooiste polders tussen Driewegen en Ovezande, langs Oudelande en Kwadendamme, door de Zwaakse Weel, langs Eversdijk verder naar Kapelle en Reimerswaal.

KANONNEN SCHADELIJK VOOR VOLKSGEZONDHEID

In de ijver om het gebruik van anti-hagelkanonnen te legaliseren, wijst het gemeentebestuur van Borsele graag op een rapport van de GGD Zeeland. Zoals de gemeente het rapport uitlegt, is er geen vuiltje aan de lucht. De gezondheid van de inwoners wordt door inzet van de kanonnen op geen enkele wijze geschaad, zo wordt gesteld. Het is een kwestie van selectief winkelen. In het rapport van de GGD staan ook passages die wel degelijk op nadelige gevolgen voor de geestelijke en lichamelijke gezondheid in de omgeving wijzen. Maar goed, het is aan de BZZB daar in de gerechtelijke procedure op te wijzen en dat hebben we ook zeker gedaan. Diezelfde GGD zorgde recent voor een aangename verrassing. In een schriftelij-

ke reactie op de Nota van Uitgangspunten voor het nieuwe Omgevingsplan Borsele (opvolger bestemmingsplan Borsels Buiten in 2017) staat klip en klaar 'anti-hagelkanonnen zijn ongewenst uit oogpunt van welzijn en hinder.'

Is sprake van voortschrijdend inzicht? Zijn er nieuwe gegevens op tafel gekomen? Hoe dan ook, wij kunnen ons zeer wel vinden in de huidige opvattingen van de GGD Zeeland. Helaas zijn die te laat om nog in de lopende procedure bij de rechtbank te worden meegenomen. Nochtans doet het goed dat de officiële adviseur van de gemeente op het gebied van de volksgezondheid nu ook erkent dat anti-hagelkanonnen ongewenst zijn.

ZEEUWSE KUSTLIJN WORDT BEDREIGD

Zes natuur- en milieuorganisaties uit Zeeland en Zuid-Holland zijn de campagne Bescherm de kust begonnen. Die is gericht tegen de wildgroei van bouwinitiatieven langs de kustlijn van de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden. De ongerepte kust, in het verleden toch al fiks aangetast, dreigt helemaal in de knel te komen.

De organisaties hebben het over een explosie aan plannen voor bouwen van vakantiewoningen, duinlodges, strandhuisjes en appartementen. De oude vakantieparken verpauperen. Sinds de provincie in 2012 de teugels liet vieren en de gemeenten meer ruimte gaf, zijn er al 3500 bouwsels gepland, waarvan een deel al verwezenlijkt.

Zowel provincie als gemeenten kijken alleen nog maar met eurotekens in de ogen naar de kuststrook – zo lijkt het wel. De reactie van die zijde op de aankondiging van de campagne was dan ook veelzeggend: ontkennend en beledigd. Volgens de overheden valt het allemaal wel mee en is de unieke schoonheid van de kust heus nog niet verstoord. Dat is voor wie goed rondkijkt natuurlijk onzin. Zeker als alle bouwplannen ook in daden worden omgezet, is de verstening enorm. De kuststrook dreigt op die in Vlaanderen te gaan lijken (zie onder meer Knokke en Blankenberghe). In Cadzand-Bad zijn ze al aardig op weg. Ontwikkelaars schijnen, met hartelijke steun van de gemeenten, elk hoekje en gaatje te willen benutten.

Ook in Borsele

We kennen dat ook in Borsele. Hoewel geen Noordzeekust is de Westerschelde ook in beeld bij ontwikkelaars en ook hier wil de gemeente maar wat graag meedoen. Het begint, bijvoorbeeld bij Baarland, met het opspuiten van een strandje. Dan komt er een kitesurfschool bij, vervolgens een dijkpaviljoen en moeten er dijklodges komen. Hoedekenskerke moet eveneens een toeristisch speerpunt worden en ongetwijfeld wordt Ellewoutsdijk niet met rust gelaten. Misschien wordt zelfs de Kaloot wel recreatief opgeleukt. Er is niemand die zich afvraagt of er aan al die plannen wel behoefte bestaat en of ze – eenmaal verzezen – op een fatsoenlijke manier in stand worden gehouden. Het zal best zo zijn dat bestaande voorzieningen niet overal meer voldoen aan de hedendaagse eisen van de consument. Waarom wordt niet meer ingezet op hergebruik, ofwel bestaande bouwsels een nieuw leven geven? Dat dit lastig is en misschien een tikje duurder uitpakt, mag geen reden zijn om overal langs de kust nieuw beslag te leggen op de kwetsbare ruimte.

Het Rijk heeft het landschapsbeleid enkele jaren geleden naar de provincies toegeschoven. Zij moeten de regie voeren over bescherming van het landschap. Echter, in de praktijk legt onder meer de provincie Zeeland zeer geringe beperkingen op aan gemeenten voor het toestaan van ontwikkelingen. Moet kunnen is leidend. Elke gemeente voert liefst een eigen beleid en maakt heel lokale afwegingen.

De natuur- en milieuorganisaties die de campagne Bescherm de kust voeren, pleiten voor een deltabrede visie voor de kustzone, in plaats van dat iedere gemeente afzonderlijk over individuele bouwplannen besluiten neemt. Totdat die visie er is moet een pas op de plaats gemaakt worden met alle bouwplannen in de zone van zee, strand, dijk en duin.

Aanmelden

Het bestuur van de BZZB is het van harte eens met de campagne. Ook de individuele burger kan van zich laten horen. Door zich aan te melden als baywatcher, kustwachter in gewoon Nederlands. Hoe meer mensen meedoen, hoe krachtiger het signaal aan provincie en gemeenten. Zie www.beschermdekust.nl. Bestuurslid Mariëtte Bos is onze BZZB-baywatcher.

VOORSTELRONDJE

*Mijn naam is **Mieke van der Jagt**, ik ben 60 jaar en sinds mei niet meer aan het werk als verslaggever bij de PZC. De Zak ligt mij van kindsbeen af aan het hart gebakken. Ik zet me dus graag in voor het behoud van het waardevolle landschap, ruimte voor de natuur en het netjes bewaren van cultureel erfgoed. Onder dat laatste versta ik nadrukkelijk ook de rust.*

